

25. juni 2025

Spørsmål og svar fra Valgkonferansen del 2 2025
26. mai – 27. mai

Innhold

1. Velgerpåvirkning	3
2. Opptelling	3
3. Protokoll	6
4. Sametingsvalget	6
5. Tvilsomme stemmesedler/øvrige kategorien	6
6. Stemming og manntall	8
7. Universell utforming og assistanse	9
8. Risiko- og sårbarhet	10
9. Annet	10

1. Velgerpåvirkning

1.1 Angående velgerpåvirkning, skal politiske markeringer som ikke er til støtte for et parti også regnes? For eksempel Palestinamarkering utenfor inngangen?

Vanskelig å vurdere helt konkret, men dere bør nok ha retningslinjer som beskriver hva som er tillatt og ikke. En annen vurdering er også ro og orden i forbindelse med stemmingen. Selv om det ikke er rent politisk, så er det jo en samfunnsdebatt rundt dette som er politisk, som kan være verdt å ha med i vurderingen.

1.2 Det har tidligere vært partier som dro ut og hentet folk og kjørte dem til valglokalet med ferdigutfylt stemmeseddel mens de står tett utpå utsiden, men ikke var inne i lokalet, men ba da folk ta med seg den inn og stemme på det partiet. Hvor skal man sette grenser på velgerpåvirkning?

Nå er jo loven blitt lik på forhånd og valgting, hvor det er ikke like strengt på valgting som det var før, og nå er det jo bare inne i valglokalet hvor velgerpåvirkning ikke er tillatt. Det er klart, det her høres jo ut som en sånn, det høres jo ikke helt prima ut, men samtidig så tror jeg ikke det er i strid med loven heller, tross alt går velgeren inn alene og kan gjøre hva dem vil. Et viktig prinsipp er at velger skal alltid inn i avlukke og trekke for gardinen, så om du har med deg en forhåndsutfylt stemmeseddel så kan du bytte den ut hvis du ønsker å stemme noe annet.

1.3 Betyr det at de kan stå rett utenfor valglokalet og drive påvirkning?

Sånn som loven er formulert nå, så er det jo kun inne i valglokalet at det ikke er tillatt å drive velgerpåvirkning. Og det har vært vanlig med så kalt listebæring tidligere som har stått ganske nære lokalet, men ikke inne. Før var det jo også forbudt med velgerpåvirkning i de rommene du måtte passere på vei inn, men det er jo tatt ut i det nye regelverket. Så det er ikke forbudt å stå rett utenfor valglokalet og drive valgkamp.

1.4 Vil ha avklaring på valgpåvirkning i umiddelbar nærhet.

Valglovens § 6-6 om ordensregler sier at (1) Velgerpåvirkning er ikke tillatt i valglokalet, og (2) I valglokalet og dets umiddelbare nærhet er det ikke tillatt å utføre handlinger som kan forstyrre valget.

Det er med andre ord ikke forbud mot velgerpåvirkning i umiddelbar nærhet, men dere må eventuelt gjøre en vurdering av om aktiviteten forstyrrer valget.

2. Opptelling

2.1 Forhåndsstemmelokaler skal telles hver for seg. Vi skal gå rundt på syv samfunnshus, hva hvis det bare er to avlagte stemmer på ett lokale? Hvordan telles det?

Kravet til opptelling per lokale er 60 mottatte stemmer. De to du har med i eksempelet ditt skal da telles i Forhåndsstemmer – øvrige kategorien.

2.2 Må valgstyret være til stede under opptellingene de har ansvar for? I så fall, hvor mange av dem må de være vedtaksføre?

Kravet om valgstyrets tilstedeværelse er ikke videreført. Det betyr at valgstyret kan delegere myndighet til å foreta opptellingen i kommunen.

2.3 Hvordan gjør man om det kommer inn færre enn 60 valgtingsstemmer i et lokale som i utgangspunktet er stort nok til å telle i lokalet?

Det er ikke krav om 60 valgtingsstemmer. 60 gjelder kun på forhåndsstemmer. På Valgting er kravet 100 manntallsførte for å telle stemmekretsen for seg.

2.4 Slik vi forstår dette skal vi nå starte med skanning på søndag av forhåndsstemmer?

Det stemmer – det er nå mulig å gjennomføre andre telling også på søndag, som vil være å skanne om man har valgt det.

2.5 Må vi telle forhåndsstemmer før mandag?

Det er mulig å vente til mandag, men her bestemmer valgloven §10-8(4) seneste tidspunkt for oppstart av opptelling av forhåndsstemmer.

2.6 På valgting vil det da bare være en -1-øvrige kategori? Altså at vi samler dette i en øvrige kategori for alle lokaler?

Ja, det stemmer. Alt av konvolutter og tvilsomme sedler som blir lagt til side fra lokalene overføres til denne øvrige-kategorien.

2.7 Kan vi foreta både første og andre telling i valglokalet?

Nei, andre telling skal gjennomføres sentralt. Dette skyldes ansvarfordelingen som loven legger opp til, der leder og nestleder har ansvaret for første telling i lokalet, mens valgstyret har ansvaret for andre telling.

2.8 Skal stemmene leveres til fylkeskommunen på tirsdag, eller er det mulig også på onsdag?

Det avtales mellom fylkene og kommunene. Som regel er det onsdag som gjelder, men kan hende tirsdag også passer hvis all opptelling er ferdig kort tid etter kl. 17.

2.9 Hvilken paragraf i loven henger vi delegering av myndigheten til opptellingen, til administrasjonen?

Valgstyret delegerer myndigheten etter valgloven §10-10. at dette kan delegeres følger av at kravet om at valgstyret må være til stede under opptellingen er tatt bort i nytt regelverk.

2.11 Opptelling forhåndsstemmer per valglokale: Er det leder og nestleder på siste vakt i et forhåndsstemmelokale som er ansvarlig for opptellingen?

Nei, forhåndsstemmer som skal telles per lokale, telles sentralt i kommunen. Stemmene skal telles per lokale, men må ikke telles fysisk i valglokalet som med valgtingsstemmer per lokale. Det er dermed valgstyret som har ansvaret for tellingen, og ikke leder og nestleder.

2.12 Er de foreslått forkasta stemmene igjen i kommunen nå? Det skal jo legges av 30 forhåndsstemmer som skal telles etter klokken 17, det vil jo føre til et avvik da mellom de mottatte stemmene?

Nei, de skal også med til fylkeskommunen. EVA regner det ut og tar høyde for det.

2.13 Spørsmål om avvik i første telling for valgting øvrige. Da sa dere at det var et avvik på antall kryss og sedler, men de får jo et kryss selv om de er tvilsomme. Men nulles det ikke ut når du overfører fra tvilsom til ordinære? For antall kryss er jo det samme og det tallet du registrerer på tvilsomme det er jo og et tall som ikke vil stemme, så jeg tenker jo at dem nuller ut hverandre.

Det vil jo kanskje variere litt, det som skjedde i vårt eksempel var et det var noen tvilsomme som vi fant ute i valglokalet, og da er jo krysset satt i valglokalet, og hører da til den kategorien. Så når vi da kommer inn sentralt og vi går gjennom de tvilsomme så må vi jo da legge til den stemmeseddelen her, men EVA klarer ikke da å hente over det manntallskrysset, som ble satt i lokalet.

2.14 Jeg var forvirret når dere sa at leder og nestleder kontrollerer alle bunker? Det kan jo ikke bare være de to som skal telle alt.

Det er sant. Normalt ville man kanskje vært to på den ene siden av bordet og to på den andre siden. Det er ikke leder og nestleder personlig som må gjøre alle handlingene.

2.15 Vi ønsker egentlig et klart svar på hvor langt vi kan gå i forberedelsene til opptelling av forhåndsstemmene fram til søndagen. Vi forbereder jo all opptelling og bunker i dagene frem til søndagen, så har vi fått litt ulike svar fra direktoratet. Er det sånn at det er tilstrekkelig å telle bunkene på søndagen, eller må vi telle hver enkelt seddel på nytt? Og er det sånn at vi må telle hver seddel på nytt så ønsker vi egentlig en begrunnelse for det. Det vil jo føre til at vi får kortere tid til å sammenligne blant annet antall sedler mot kryss i manntall og potensielt føre til forsinkelser videre i opptellingen.

Sånn prinsipielt sett er det ikke noe telling av sedler som skal foregå før på søndagen, så det å sortere det i bunker, og kontrollere det for sorteringsfeil det er det som hovedsakelig er da forberedelser som man kan gjøre før søndagen. Det er derfor vi skilte det her i dag mellom en ting man gjør på lørdag og så hva kan man gjøre på søndag. Det å kontrollere bunkene for at det er, sånn som i vårt tilfelle, akkurat 50 i bunkene, det er jo på en måte å telle sedler, så det er det ikke lov til å gjøre før på søndagen for det er først da man har lov til å telle forhåndsstemmesedlene.

2.16 Dere sa at vi skal levere til fylkeskommunen sånn vi som valgansvarlig i valgstyret mottok det fra leder og nestleder der ute i valglokalet. Det vil da ikke være praktisk mulig i og med at de tvilsomme da er tatt fra valglokalet og lagt i en bunke og telt sammen med øvrige. Så jeg lurer på hvordan vi da skal sørge for at fylkeskommunen får den samme kontrollen som vi har fått fra våre valglokaler.

De tvilsomme sedlene blir ikke, prinsipielt sett, telt ute i lokalet. De legges kun til side under sorteringen slik at valgstyret kan ta stilling til om de skal godkjennes eller forkastes, og regnes ikke som en del av første telling fra lokalet. Når de fraktes sentralt, tas de stilling til og blir eventuelt en del av opptellingen – hvis de godkjennes.

Stemmesedlene skal overleveres til fylkeskommunen slik det er telt, og ellers slik fylkeskommunen har bestemt. Da er intensjonen at de skal telles i de kategoriene de er telt i kommunen. Sedler som er lagt til side som tvilsomme fra et valglokale, har da blitt tatt stilling til og eventuelt registrert med

forkastelsesgrunn i øvrige-kategorien. Så da blir det naturlig at man også pakker disse ned i øvrige-kategorien.

Det er naturlig å ta utgangspunkt i behandlingen av forkastelser i de ulike opptellingskategoriene i EVA, som er oppsummert i valgstyrets protokoll. Protokollene er grunnlaget som fylkeskommunen benytter for å føre kontroll med valget i kommunen.

3. Protokoll

3.1 På valgdagen, leder og nestleder skal føre protokoll og signere denne til slutt – dette vil jo være elektronisk, men hvordan skal den da signeres? Må det være skriver i valglokalet?

Det kommer vi tilbake til i protokolleringstemaet.

3.2 Kan vi åpne protokollen etter ferdigstilling?

Ja, protokollen kan låses opp i systemet etter ferdigstilling ved behov.

4. Sametingsvalget

4.1 Formelt må vel samevalgstyret fortsatt være til stede ved foreløpig opptelling av sametingsstemmer?

Samevalgstyret har ansvaret for den foreløpige opptellingen, men de behøver ikke være til stede. Dette er derfor likt som ved stortingsvalg.

4.2 Har sametingsvalget fremdeles papirprotokoll, eller er denne også tilgjengelig i EVA?

Protokollene for sametingsvalget er ikke omfattet av det nye som vises frem nå, så der blir det "som før".

5. Tvilsomme stemmesedler/øvrige kategorien

5.1 Hvis vi tar PC med ut og registrerer forhåndsstemmer på institusjon og ambulerende rett i urne, kan disse telles som vanlige forhåndsstemmer?

Nei, dette er *ikke* allment tilgjengelige forhåndsstemmelokaler og skal derfor telles som forhåndsstemmer øvrige.

5.2 Har vi forstått det rett at hvis vi registrerer ambulerende og institusjonsstemmer rett i urnen så er det en egen krets og ikke sammen med øvrige?

Stemmer som tas imot på institusjoner og ambulerende tas mot i *ikke* allment tilgjengelige lokaler. I EVA kan dere opprette et lokale for dette, men kryssene som settes registreres i øvrige-kategorien og telles her, uavhengig av om de er tatt imot rett i urne eller i konvolutt.

5.3 Angående vurdering av tvilsomme stemmesedler. Tolker dere det slik at valgstyret ikke kan vurdere dette under 2. opptelling?

Tvilsomme sedler som blir lagt til side i forbindelse med sorteringen av sedler til første telling, skal tas stilling til *før* første telling av øvrige-kategorien starter. Det innebærer at de sorteres per forkastelsesgrunn, og at de stemmene som forkastes blir lagt til side. Det betyr at forkastede sedler fra første telling tas ut - og ikke tas stilling til på nytt i forbindelse med andre telling, som var praksis tidligere.

Dersom det dukker opp nye sedler som foreslås forkastet i andre telling, skal valgstyret behandle disse i forbindelse med andre telling. Derfor kan dere i praksis ikke vente med å ta stilling til tvilsomme/foreslått forkastede sedler til andre telling.

5.4 Vi tenkte på den endelige vurderingen av tvilsomme stemmesedler. Kan ikke dette vurderes underveis av 2. opptelling av valgstyret?

Nei, det skal tas stilling til tvilsomme/foreslått forkastede sedler i både første og andre telling. Dette er to selvstendige prosesser, som i praksis vil føre til at behandlingen av forkastelser i hovedsak skjer i forbindelse med første telling. Årsaken til denne endringen er at dersom noen foreslått forkastede stemmesedler godkjennes, skal sedlene i prinsippet alltid telles to ganger. Godkjente sedler skal telles som en del av både første og andre telling.

Dere bør allikevel ha god logistikk på foreslått forkastede stemmesedler fra første og andre telling for hver enkelt opptellingskategori. Disse skal legges frem for valgstyret, som skal behandle forkastelsene endelig. Dere velger selv om valgstyret skal gjøre dette i forbindelse med møtet om godkjenningen av valget, eller om de skal være til stede under opptellingen for å gjøre dette, men det er ikke lenger noe krav om at valgstyret må være til stede under opptellingen.

5.3 Hva ønsker man å oppnå av kontrollmekanismer i opptelling med at man flytter tvilsomme fra valglokalene både på forhånd og på valgting over på kategorien øvrige, når man ikke skal gjøre det på sent innkomne, altså hvis hensikten her er at man skal telle tvilsomme to ganger så skjer jo ikke det på de som er telt etter valgdagen klokken 17?

Hensikten er ikke å telle tvilsomme to ganger. Men hensikten er at alle godkjente stemmer skal telles to ganger, og at andre telling skal kontrollere første telling.

Måten stemmene telles i valglokalet på valgting har vært grunnlaget for fremgangsmåten for opptelling av stemmene som kommer fra valglokaler i forhåndsstemmeperioden. Grunnen til at tvilsomme sedler kun skal legges til side, og ikke tas stilling til i forbindelse med tellingen fra valglokalet, er at prinsipielt er det valgstyret som skal ta stilling til disse. Valgstyret er ikke representert i valglokalene på valgdagen, og må derfor først ta stilling til disse når de kommer inn sentralt. Derfor tas tvilsomme sedler fra lokalene stilling til før første telling av øvrige-kategoriene - slik at hvis noen tvilsomme sedler godkjennes, blir de også telt med i første og andre telling i øvrige-kategorien. Slik sikrer vi at alle godkjente sedler telles to ganger.

Dersom tvilsomme sedler forkastes i forbindelse med første telling, skal de ikke tas stilling til på nytt under andre telling. Da regnes de som forkastet. Det betyr i praksis at de fleste sedler som ikke kan godkjennes, sannsynligvis sorteres ut og forkastes allerede før første telling. Men det kan være at man oppdager nye sedler som ikke kan godkjennes i andre telling, men dette er da andre sedler enn de som ble forkastet i første telling.

Kategorien for stemmene som telles dagen etter valgdagen kl. 17, fungerer på samme måte som øvrige-kategoriene, altså at man ikke flytter tvilsomme videre for telling i en annen kategori. Dette er fordi dette er stemmer hvor dere sentralt har hatt kontroll hele veien, og dermed kan foreslå de som forkastet allerede i første telling (som for øvrige-kategoriene). I tillegg skal alle andre opptellingskategorier av forhåndsstemmer være ferdige, slik at det ikke er noe sted de kan flyttes. Alternativet ville vært å måtte vente med kategorien "forhåndsstemmer - øvrige", noe som ville forsinket valgresultatet betraktelig.

6. Stemming og manntall

6.1 Hva mener dere med at partistemmeseddel som ikke er krysset ikke skal telles som blank? Hva gjør vi med denne?

På de nye partistemmesedlene i år vil det være et eget punkt med "blank stemme" som velger kan huke av på. Dette er for å tydelig markere at velger vil stemme blankt. På bakgrunn av dette ser vi det som utydelig hva velger ville stemme hvis ingen partier, inkludert blank stemme, er krysset av, og stemmeseddelen kan bli tolket som at det ikke fremkommer hvilket parti/gruppe velger stemmer på. Overordnet er det valgstyret som har myndighet til å forkaste og godkjenne stemmesedler, og det er derfor også opp til dem hva en slik stemmeseddel skal tolkes som.

Det kan være lurt at valgstyret før opptellingen starter vedtar retningslinjer for tolking av stemmesedler, slik at det er enklere for alle som jobber med opptellingen å tolke stemmesedlene likt.

6.2 Må de som bor på hemmelig adresse stemme i egen kommune? Og får de noen informasjon om dette?

For å sende stemmen til riktig kommune må dette på en eller annen måte oppgis. De får tilsendt informasjon om hvordan de skal forholde seg til dette. Alle velgere som har adressen sperret vil få et brev fra Kripos som vi i direktoratet skriver, men de sender ut. I dette brevet fremkommer det at de må opplyse om hvilken kommune stemmen skal sendes til.

6.3 Hvordan skal man tolke partiseddelen hvis den ikke har kryss, og vil det komme veiledning fra direktoratet på det? For den har vi jo tidligere tolket som blank seddel så lenge det ikke er avmerket noe.

Vi har snakket med KDD, og er enige om at hvis velger ikke har krysset av på blank, så skal ikke seddelen tolkes som blank. Hvis du mener å stemme blank, så skal du huke av for blank stemme. Det er hensikten med den boksen. Dette er vår tolkningsuttalelse på det.

6.3 Er det bare to personer som behøver å levere stemmesedlene på valgdagen?

Det er ikke definert noe sted, men det er leder og nestleder som har ansvaret for det. Underforstått ligger det i det at det er tilstrekkelig med to, men om dere hadde vært tre hadde ikke det vært noe i veien for det. Det er dette med sidemannskontroll som er poenget, at det alltid er minst to.

6.4 Jeg lurer på hva som er begrunnelsen for at dere har gått bort fra stemmestyrer og har nå leder og nestleder?

Det er ikke vi som har vurdert det, det er departementet. Det er et resultat av den utredningen Valglovutvalget kom med. Så har departementet implementert det inn i regelverket som så har blitt vedtatt.

7. Universell utforming og assistanse

7.1 Vi har et lokale som har ytterdør med bredde 0,75m. Ville dere ha sagt at dette lokalet ikke er universelt utformet?

På bakgrunn av at ytterdøren er under det anbefalte 1,16 meter bredde og 2 meter høyde, vil ikke denne døren være stor nok til å tilfredsstille kravet. Dette gjør at inngangspartiet til lokalet ikke er universelt utformet. Et slikt lokale må rapporteres i EVA i grunnlagsdata slik at velgere får informasjon om dette på valglokaler.no.

7.2 Hvis en med rullestol ikke har kommet seg inn, er det vel ikke allment tilgjengelig?

Allment tilgjengelig valglokaler referer til de lokalene som er tilgjengelig for den allmenne befolkningen, det vil si for eksempel offentlige bygninger som skoler, rådhus, bibliotek osv. Disse lokalene skal være utformet slik at alle velgere skal kunne ta seg inn i valglokalet på egen hånd, som betyr at inngangspartiet må være universelt utformet iht. valgloven §6-7.

Disse lokalene vil bli lagt ut på valglokaler.no. Om et allment tilgjengelig valglokale ikke er universelt utformet i den grad at velgere med rullestol kommer seg inn uten hjelp, må dette rapporteres i EVA i grunnlagsdata slik at velgere får informasjon om dette på valglokaler.no. Etter grunnlagsdata er låst må valgansvarlig [ta kontakt med oss](#) for å gi ytterligere informasjon om universell utforming.

7.3 Vi tenkte på partistemmeseddel med punktskrift, må vi ha disse i alle valgavlukker eller holder det med ett tilrettelagt? Og trenger vi ha penn i avlukkene?

Regelverket sier at det er ett av 10 valgavlukker som skal være tilrettelagt. Dere skal uansett alltid ha minst ett avlukke som er tilrettelagt. Til stortingsvalget trenger man ikke penn i alle avlukkene, bare til de med partistemmeseddel. Men ved sametinget så trengs det penn da de fortsatt kan gjøre endringer på seddelen.

7.4 Hvis velger kommer til et valglokale som hen ikke kommer inn i, skal vi gå ut og la han stemme utenfor?

Ja, hvis velger har møtt opp og ikke kommer seg inn skal jo velger få lov til å stemme på utsiden. Da må man huske på å bemanne såpass at man fortsatt er to som er inne i lokalet og to som tar imot stemmen utenfor.

7.5 Angående personer som ikke har legitimasjon. Vi mottok etter forrige valg en henvendelse som handler om personer som tilhører rusbelastet miljø eller ikke har fast bopel, at man kan få til å stemme selv om de ikke har legitimasjon. Om noen har erfaring med en måte å løse dette på man kan tilby?

I Tønsberg har vi gjort det. Vi har hatt forhåndsstemmelokaler i Kirkens bymisjon, hvor de oppholder seg, og da har vi vært to ansatte hvor en har tilgang til folkeregistret og så har vi spurt de som kom om hva deres tidligere bostedsadresse var - for eksempel spurt hva faren eller moren deres heter, også

har vi kunnet kontrollere det med den informasjonen som ligger i folkeregistret. Så har vi spurt flere kontrollspørsmål knyttet til hvordan de kan identifisere seg, hvor de er født, eller familierelasjoner som også står i folkeregisteret.

7.6 Det er vanskelig å avgjøre når det er behov for assistanse. Et eksempel er hvis det er et eldre ektepar som kommer sammen, og måtte fortelle dem at “nei, du skal inn i ditt avlukke og du i ditt”, og så svarer de at de vil gå sammen. Det er vanskelig å være så påståelig å si nei det får du ikke.

Det som har ligget litt til grunn i forarbeidene, er at man skal så langt som mulig la denne tvilen komme velgerne til gode. Men så er det noen ganger det er veldig vanskelig å vurdere fordi man skjønner at her er det kanskje ikke noe reelt behov eller det er snakk om noe press eller noe sånt. I slike tvilstilfeller er det leder og nestleder som har et særskilt ansvar for å gjøre denne vurderingen, dersom stemmingen foregår i et valglokale. Men vi har forståelse for at dette kan være vanskelige problemstillinger.

8. Risiko- og sårbarhet

8.1 Vi lurte litt på i forhold til nå har man jo bestemt at ting skal telles ute i kretsen, altså første telling. Jeg er fra Ullensvang, der er det en del ras, dere har sikkert sett ordføreren vår står i regn og blest og forteller hvor ille det er. Men hva hvis en bil med valgmateriell forsvinner på fjorden, eller på vannet eller i et ras, og valgmateriellet går tapt. Vil en kunne få godkjent første telling som endelig telling?

Konsekvensen er at man ikke får telt stemmesedlene to ganger i kommunen, som valgloven definerer at man skal. I tillegg får ikke distriktsvalgstyret gjort sin kontrolltelling av stemmesedlene det gjelder, og det er også her valgoppgjøret gjøres. Vi har mekanismer i lovverket vårt som åpner opp for omvalg ved ekstraordinære situasjoner som kan påvirke valgresultatet. I mange av de scenarioene man kan se for seg, kan ytterste konsekvens være å gjøre det på nytt igjen.

8.2 Har dere tall på hvor langt valgdeltakelsen gikk ned fra det reelle valget til omvalget i Moss, for jeg vil anta at den gikk ned så da er det konsekvensen av at det skal være løsningen.

Valgdeltakelsen gikk fra 54 % ved det ordinære valget til 34 % ved omvalget. En negativ konsekvens er så klart at dette kan påvirke valgdeltakelsen.

9. Annet

9.1 Hva heter konferansen den 16. juni som ble nevnt innledningsvis?

Det er Samvirkekonferansen, det går egne invitasjoner til kommunen, og informasjon om den ligger ikke tilgjengelig offentlig per nå.

9.2 Det er ikke lett å sende i post hver dag, for her på landsbygda kommer posten innom 2 ganger per uke.

Tenker det viktigste er at dere får gjort deres jobb med å sende fortløpende, og så har vi jo forsendelsesavtalen med Posten siste uken som skal sikre de siste stemmene.